

Αθήνα, 24 Μαΐου 2022

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς

Διδότου 26, 106 80 Αθήνα
ΤΗΛ.: 210 3618118 - 3605579, FAX: 210 3605436
E-mail: geoteeath@otenet.gr
Web site: www.geotee-anste.gr

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Σχετικά με κλαδέματα αστικού πρασίνου

Το Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας γίνεται συχνά αποδέκτης παραπόνων των πολιτών σχετικά με τη διαχείριση του αστικού πρασίνου και μάρτυρας μιας νέας πρακτικής που δεν συνάδει με διαχείριση βιολογικού υλικού από εξειδικευμένο προσωπικό. Υπάρχει πλέον πλούσιο υλικό που καταδεικνύει πλήθος λανθασμένων παρεμβάσεων κλαδέματος σε δένδρα και θάμνους του δημόσιου χώρου. Διαπιστώνεται δηλαδή, σε πολλές περιπτώσεις στην περιοχή ευθύνης των ΟΤΑ και της Περιφέρειας Αττικής, μη ορθολογικό κλάδεμα των αστικών δένδρων, όπως επίσης και άκαιρη παρέμβαση σε αυτά.

Οι πρακτικές αυτές σε κάποιες περιπτώσεις είναι αναγκαίες, προκειμένου να αντιμετωπιστούν σημαντικά προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από έλλειψη σχεδιασμού, φύτευση ακατάλληλων φυτικών ειδών σε συγκεκριμένες θέσεις και έλλειψη της συστηματικής διαχείρισης των αστικών δέντρων. Η διασφάλιση της κυκλοφορίας και της ακεραιότητας των πεζών, των διερχόμενων ή σταθμευμένων οχημάτων αλλά και των υποκείμενων κατασκευών και αντικειμένων, υποδεικνύει ορισμένες φορές την ανάγκη αυστηρών κλαδεύσεων, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις είναι αναγκαία η απομάκρυνση ακατάλληλων δέντρων και η αντικατάστασή τους με νέα είδη που ενδείκνυται για τις συγκεκριμένες θέσεις. Το πλήθος όμως των σχετικών λανθασμένων χειρισμών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με όρους δημοσίου συμφέροντος.

Γενικά, τα δένδρα στον αστικό ιστό είναι, πέραν των άλλων και στοιχείο περιβαλλοντικής βελτιώσεως της πόλης, ώστε αυτή να μπορεί καλύψει τις ανάγκες υγιεινής διαβίωσης των πολιτών. Συμβάλουν με τρόπο καθοριστικό και αναντικατάστατο στην ποιότητα ζωής των πολιτών. Η συμβολή των δένδρων στο αστικό και κοινωνικό περιβάλλον δεν είναι πολυτέλεια, αλλά απαραίτητο συστατικό βιωσιμότητας. Επίσης, ως ζωντανοί και δυναμικοί οργανισμοί έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που ποικίλουν ανά φυτικό είδος. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο διαχειρίζονται από ειδικευμένους επιστήμονες ή τεχνικούς με γεωτεχνική γνώση και εμπειρία, που παρέχεται μέσω πολυετών προγραμμάτων σπουδών. Δεν νοείται τη στιγμή που δαπανώνται μεγάλα ποσά εθνικών και κοινοτικών πόρων για την συνεχή προσαρμογή των δήμων της Αττικής στις συνθήκες της κλιματικής αλλαγής, το αστικό πράσινο να διαχειρίζεται με αυτό τον τρόπο, ενώ είναι ο κύριος παράγοντας ανάσχεσης της υπερθέρμανσης.

Η Ελλάδα και ειδικότερα η Αττική και οι περισσότεροι δήμοι της, είναι εδώ και δεκαετίες ουραγός στην αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτή η θέση θα έπρεπε να οδηγεί στην, με κάθε τρόπο, προσπάθεια ενίσχυσης του αστικού

πράσινου και της επέκτασής του, όπου είναι δυνατό. Αντίθετα, γινόμαστε μάρτυρες, ειδικά τα τελευταία χρόνια, μιας διαχείρισης που δεν ικανοποιεί τις ανάγκες αυτού του πολύτιμου παράγοντα για τη διαβίωση των πολιτών.

Εκ του αποτελέσματος, φαίνεται πως το κλάδεμα των δένδρων σε πολλές περιπτώσεις, δεν συμβάλει στη διατήρηση και ανάπτυξη των αστικών δένδρων αλλά αποτελεί διεκπεραίωση αφαίρεσης φυτικής μάζας με χαμηλό κόστος και σε ανεπίκαιρο και συμπιεσμένο χρονικό διάστημα. Το αποτέλεσμα είναι ορατό σχεδόν στο σύνολο των δήμων της Αττικής και οι συνέπειες αυτών των πρακτικών είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

- Ριζική μείωση της φυτικής βιομάζας μέσα στον αστικό ιστό η οποία οδηγεί σε:
 - Μείωση των σκιαζόμενων επιφανειών με αποτέλεσμα την ένταση της υπερθέρμανσης της πόλης και αύξηση των αναγκών δαπάνης ενέργειας για ψύξη.
 - Μείωση της δυνατότητας ανάσχεσης των ραγδαίων βροχοπτώσεων με αποτέλεσμα αύξηση της πιθανότητας πλημμυρικών φαινομένων στο αστικό περιβάλλον.
 - Μείωση της διαπνοής και συνεπώς μείωση της δροσιστικής ικανότητας των δενδροφυτεμένων χώρων.
 - Μείωση της δυνατότητας ανάσχεσης του θορύβου από την ύπαρξη πλούσιου φυλλώματος στα πεζοδρόμια.
 - Μείωση της δυνατότητας κατακράτησης και περιορισμού της ατμοσφαιρικής ρύπανσης μέσω της φυλλικής επιφάνειας.
 - Μείωση των διαθέσιμων χώρων για φωλεασμό, διαβίωση και αναπαραγωγή ωφέλιμων ζώων, εντόμων και πτηνών.
 - Επιδείνωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μέσω του αυξημένου θερμικού στρες, και της συρρίκνωσης των φυσικών χώρων.
 - Μείωση της αξίας των ακινήτων μέσω της μείωσης του αστικού πράσινου.
- Κλάδεμα των δένδρων χωρίς την συστηματική τήρηση των απαιτήτων επιστημονικών αρχών με αποτέλεσμα:
 - Αισθητική υποβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος.
 - Δημιουργία κακού υποδείγματος για κλαδέματα των δένδρων προς τους πολίτες.
 - Διατάραξη της βιολογίας των δένδρων με αποτέλεσμα έως και την πιθανή ξήρανσή τους.
 - Διασπορά και εξάπλωση φυτοπαθολογικών προσβολών και προβλημάτων μέσω των εκτεταμένων τομών στα δένδρα.
 - Αυξημένο κόστος εργατικού δυναμικού και μηχανικού εξοπλισμού για τον έλεγχο και διαχείριση της βλαστομανίας που προκύπτει.
- Ριζικό κλάδεμα σε λάθος εποχή (κυρίως όψιμο) που οδηγεί σε:
 - Διαταραχή της βιολογικής ισορροπίας του δένδρου.
 - Ανεξέλεγκτη βλάστηση είτε από την κορυφή ή και στη βάση του δένδρου
 - Αυξημένη πύκνωση της φυτοκόμης που εντείνει την ανάπτυξη των παθογόνων και αυξάνει την ανάγκη εφαρμογής φυτοπροστατευτικών ουσιών μέσα στο αστικό περιβάλλον.

Συμπερασματικά, για να ενισχύσουμε τη βιωσιμότητα των πόλεων πρέπει να υποστηρίξουμε και να αναπτύξουμε ακόμα περισσότερο το αστικό πράσινο. Συνεπώς είναι αναγκαίο να αναθεωρηθούν το πλαίσιο και οι πρακτικές μέσω των οποίων διενεργούνται τα κλαδέματα των αστικών δένδρων και θάμνων. Επιπλέον όμως, κρίνεται απαραίτητο να αναθεωρηθεί ο γενικότερος σχεδιασμός δενδροφυτεύσεων ανάλογα με το κατάλληλο φυτικό είδος, πλάτος πεζοδρομίου, κ.ά..

Για τους παραπάνω λόγους, το Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας προγραμματίζει τις ακόλουθες δράσεις:

1. Δημιουργία καταλόγου γενικών οδηγιών για την εκτέλεση εργασιών διαχείρισης αστικού πρασίνου. Δημιουργία καταλόγου με είδη δέντρων που είναι κατάλληλα για φυτεύσεις σε διαθέσιμες θέσεις του αστικού περιβάλλοντος (στενά πεζοδρόμια, φαρδιά πεζοδρόμια, νησίδες δρόμων, ερείσματα δρόμων, σχολεία, δίπλα από πολυκατοικίες κ.α.). Οι κατάλογοι αυτοί έχουν σκοπό να ενημερώσουν τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους πολίτες και θα διανεμηθούν μέσω μιας ποικιλίας μέσων (έντυπων και ηλεκτρονικών).
2. Δημιουργία παρατηρητηρίου κατάστασης αστικού πρασίνου στην περιοχή αρμοδιότητάς του.
3. Διοργάνωση εκπαιδευτικής διαδικασίας για τους δημόσιους υπάλληλους και τεχνικούς των ΟΤΑ και της Περιφέρειας που σχετίζονται με τη διαχείριση του αστικού πρασίνου.
4. Παρεμβάσεις προς τους αρμόδιους φορείς που θα στοχεύουν στην ανάδειξη της ανάγκης εξορθολογισμού των τιμών των Ενιαίων Τιμολογίων Έργων Πρασίνου, προκειμένου αυτές να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες απαιτήσεις που έχει η πραγματοποίηση εργασιών κλαδέυσεων εντός αστικού ιστού.

Από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς